

Чернівецький національний університет імені Юрія Федьковича

філологічний факультет

Кафедра зарубіжної літератури, теорії літератури та слов'янської філології

СИЛАБУС

навчальної дисципліни

Поетика драматичних форм

вибіркова

Освітньо-професійна програма Зарубіжна література та теорія літератури

Спеціальність 035 Філологія (зарубіжна література та теорія літератури)

Галузь знань 03 Гуманітарні науки

Рівень вищої освіти перший (бакалаврський)

філологічний факультет

Мова навчання українська

Розробник: асистент кафедри зарубіжної літератури, теорії літератури та слов'янської філології **Катерина Федорівна Калинич**

Профайл викладача (-ів) http://philology.chnu.edu.ua/?page_id=286

Контактний тел. 0665472774

E-mail: k.kalynych@chnu.edu.ua

Консультації за попередньою домовленістю

1. Анотація дисципліни (призначення навчальної дисципліни).

Навчальна дисципліна “Поетика драматичних форм” є однією із нормативних дисциплін зі спеціальності 035 “Філологія” освітньо-професійної програми рівня бакалавр (“Зарубіжна література та теорія літератури”), яка викладається у 8 семестрі в обсязі 3 кредитів (за Європейською Кредитно-Трансферною Системою ECTS).

Програма курсу передбачає ознайомити студентів з сучасними методологічними підходами при аналізі драматичних творів, з історією театру та сучасними модифікаціями драми; виробляти навички літературної полеміки стосовно теоретичних проблем драматичного твору, вчить компетентно та фахово аналізувати художні тексти на різних рівнях художньої цілісності, виокремлювати драму в контексті родових літературних форм, знати історію її формування як окремого літературного виду, розуміти проблеми драматичної композиції;

Після засвоєння даної дисципліни бакалаври набувають необхідних знань та умінь для подальшої наукової та практичної роботи в галузі літературознавства, вчать фахово аналізувати природу драматичних жанрів літературної творчості, володіють комплексом методологічних підходів до дослідження історико-літературних чи теоретико-літературних явищ.

2. Мета навчальної дисципліни:

Мета дисципліни полягає в розширенні й поглибленні уявлень про літературно-художній твір як основну форму буття літератури, його структуру, елементи змістовної організації, внутрішньої і зовнішньої форми, композиційні особливості, шляхи й методи аналізу; дати студентам сучасні уявлення про драматургію як одного з найважливіших чинників культури; навчити сприймати театр через літературну форму; показати спільне та особливе у стосунках між літературою та мистецтвом; розширити справжні параметри літератури в аспекті культурного контексту; дати історичне уявлення про розвиток драми; пояснити сучасну генетичну систему літератури і навчити виділяти критерії окремих літературних жанрів.

3. Завдання

Загальні компетенції

ЗК-4. Здатність бути критичним і самокритичним.

ЗК-5. Здатність учитися й оволодівати сучасними знаннями.

ЗК-6. Здатність до пошуку, опрацювання та аналізу інформації з різних джерел.

ЗК-10. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

ЗК-11. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

Фахові компетентності

ФК-5. Здатність до критичного осмислення історичних надбань та новітніх досягнень філологічної науки.

ФК-6. Здатність використовувати у професійній діяльності системні знання про основні періоди розвитку літератури, що вивчається, від давнини до ХХІ століття, еволюцію напрямів, жанрів і стилів, чільних представників та художні явища, а також знання про тенденції розвитку світового літературного процесу та української літератури.

ФК-7. Здатність вільно, гнучко й ефективно використовувати мову(и), що вивчається(ються), в усній та письмовій формі, у різних жанрово-стильових різновидах і регістрах спілкування (офіційному, неофіційному, нейтральному), для розв’язання комунікативних завдань у різних сферах життя.

ФК-8. Здатність до збирання й аналізу, систематизації та інтерпретації літературних, фольклорних фактів.

ФК-9. Розуміння специфіки літературного процесу Західної Європи та Північної Америки.

ФК-12. Володіння методами наукового аналізу і структурування теоретичного й літературного матеріалу з урахуванням класичних і новітніх методологічних принципів та методичних засобів.

ФК-13. Уміння аналізувати ідейно-художній зміст літературних творів і творчості письменників у контексті актуальних вимог сучасного літературознавства.

ФК-15. Уміння робити відповідні висновки на основі аналізу конкретних наукових досліджень, літературних творів, беручи до уваги різні наукові погляди та літературні і мовознавчі явища.

4. Пререквізити. Вивчення даної дисципліни базується на знанні студентів таких предметів, які вивчалися раніше, як «Вступ до літературознавства», «Історія зарубіжної літератури» (від античності до нового часу).

5. Результати навчання

знати:

ПРН-9. Знати дефініції методу, методологічного підходу, методології та методики аналізу та компетентно оперувати літературознавчими та лінгвістичними методами й методологічними підходами.

ПРН-10. Знати норми літературної мови та вміти їх застосовувати у практичній діяльності.

ПРН-13. Аналізувати й інтерпретувати твори української та зарубіжної художньої літератури й усної народної творчості, визначати їхню специфіку й місце в літературному процесі.

ПРН-16. Знати й розуміти основні поняття, теорії та концепції обраної філологічної спеціалізації, уміти застосовувати їх у професійній діяльності.

ПРН-20. Знати історію рецепції авторського тексту від доби, у яку він був написаний, до сучасності, вплив твору на літературу наступних поколінь, інтерпретацію його іншими видами мистецтва, вільно користуючись системою знань з історії зарубіжної літератури.

вміти:

ПРН-2. Ефективно працювати з інформацією: добирати необхідну інформацію з різних джерел, зокрема з фахової літератури та електронних баз, критично аналізувати й інтерпретувати її, впорядковувати, класифікувати й систематизувати.

ПРН-3. Організовувати процес свого навчання й самоосвіти.

ПРН-6. Використовувати інформаційні й комунікаційні технології для вирішення складних спеціалізованих задач і проблем професійної діяльності.

ПРН-15. Здійснювати лінгвістичний, літературознавчий та спеціальний філологічний аналіз текстів різних стилів і жанрів.

ПРН-22. Робити ґрунтовний аналіз та давати компетентну оцінку новим явищам зарубіжної літератури з виділенням та компетентним аналізом найбільш вартісних та знакових художніх зразків.

3. Опис навчальної дисципліни

3.1. Загальна інформація

Форма навчання	Рік підготовки	Семестр	Кількість		Кількість годин						Вид підсумкового контролю
			кредитів	годин	лекції	практичні	семінарські	лабораторні	самостійна робота	індивідуальні завдання	
Денна	4	8	3	90	11	22			57		залік

3.2. Дидактична карта навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин											
	денна форма						Заочна форма					
	усього	у тому числі					усього	у тому числі				
		л	п	лаб	інд	с.р.		л	п	лаб	інд	с.р.
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13

Теми лекційних занять	Змістовий модуль 1. Історія драматичних форм											
Тема 1. Драма в контексті родових літературних форм	10	1	3			8						
Тема 2. Історія формування драми як окремого літературного виду	10	1	3			8						
Тема 3. Теоретичні аспекти античного театру. Філософія трагедії.	10	1	3			8						
Разом за змістовим модулем 1	30	3	9			24						
	Змістовий модуль 2. Поетика драматичних форм											
Тема 4. Проблеми драматичної композиції	12	1	2			6,6						
Тема 5. Теоретичні аспекти античного театру. Філософія трагедії	12	2	2			6,6						
Тема 6. Комедія як драматична дія	12	1	3			6,6						
Тема 7. Набутки світової драми в	12	2	3			6,6						

історико-культурній перспективі												
Тема8. Сучасні модифікації драми	12	2	3			6,6						
<i>Разом за змістовим модулем 2</i>	60	8	13			33						
Усього годин	90	11	22			57						

3.2.1. Теми практичних занять

№	Назва теми
1.	Завдання поетики як теоретичної дисципліни. Аспект синхронії (діапазон теоретичної поетики). Аспект діахронії (діапазон історичної поетики)
2.	Історія європейської поетики. Вплив українських вчених на розвиток поетики (І. Франко, Р. Гром'як, М. Гуменний, М. Ключек, М. Кодак)
3.	Вивчення теоретичних інтерпретацій драми за працями Арістотеля, Буало, Лессінга, Шіллера, Гюго, Ніцше, Дільтея, Дерріди, Анікста, Бентлі, Стайна
4.	Ремарка як адекватна форма самовираження автора (досвід Пушкіна і Гоголя). Аналіз показових зразків за схемою
5.	Функція драматичної розв'язки та її жанровизначальний сенс. Аналіз показових зразків за схемою
6.	Колізія і конфлікт в трагедії. Специфіка трагедійного героя. Аналіз показових зразків за схемою
7.	Аристофан як класичний представник античної комедії
8.	Комедія дель'арте
9.	Теорія абсурдистської драми (твори Беккета та Іонеско). Аналіз показових зразків
10.	Епічний театр Б. Брехта. Аналіз показових зразків за схемою

3.2.3. Самостійна робота

№	Назва теми
1.	Огляд основних еволюційних віх розвитку драми (світовий досвід).
	Теоретичне висвітлення феномену драми у “Поетиці” Арістотеля
2.	Формування комедії Відродження та її національних форм: комедії Шекспіра та Мольєра
3.	Комедія дель’арте. Романтична комедія Клейста
4.	Лірична комедія ХХ ст. Комедійний герой.
5.	Визначення провідних розбіжностей між драмою та кінотвором у теоретичному сенсі
6.	Рудименти містерій у сучасних масових заходах (олімпіади, страйки, демонстрації, перформенси)

4. Система контролю та оцінювання

Види та форми контролю

Формами поточного контролю є усна чи письмова (тестування, есе, реферат, творча робота) відповідь студента.

Формами підсумкового контролю є залік.

Засоби оцінювання

Засобами оцінювання та демонстрування результатів навчання можуть бути:

- стандартизовані тести;
- проекти (індивідуальні та командні, дослідницько-творчі проекти);
- реферати;
- есе;
- презентації результатів виконаних завдань та досліджень.

Критерії оцінювання результатів навчання з навчальної дисципліни

Оцінка за національною шкалою	Оцінка за шкалою ECTS	
	Оцінка (бали)	Пояснення за розширеною шкалою
Відмінно	A (90-100)	відмінно
Добре	B (80-89)	дуже добре
	C (70-79)	добре
Задовільно	D (60-69)	задовільно
	E (50-59)	достатньо
Незадовільно	FX (35-49)	(незадовільно) з можливістю повторного складання
	F (1-34)	(незадовільно) з обов'язковим повторним курсом

Розподіл балів, які отримують студенти

Поточне тестування та самостійна робота								Підсумковий тест (залікова робота)	Сума
Змістовий модуль 1			Змістовий модуль 2					40	100
T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	T8		
10	10	10	5	5	7	7	6		

T1, T2 ... – теми змістових модулів.

5. Рекомендована література

5.1. Базова (основна)

1. Аль, Д. Основы драматургии: учеб. пособие. 2013. 288 с.
2. Бентли Э. Жизнь драмы. Москва, 2004. 406 с.
3. Бояджиев Г. От Софокла до Брехта за сорок театральных вечеров. Москва, 1969. 351 с.
4. Букетова И. Поэтика жанра трагикомедии. *Проблемы культуры и искусства в мировоззрении современной молодежи*. Саратов, 2002. С.22 – 26.
5. Васильев Є. Сучасна драматургія: жанрові трансформації, модифікації, новації: монографія. Луцьк: Твердиня, 2017. 532 с.
6. Кульбаева Н. К проблеме взаимоотношений драматургии, телевидения и зрителя. Финно-угроведение. Йошкар, 2003. № 2. С.19 – 30.
7. Лексикон загального та порівняльного літературознавства. Чернівці: Золоті литаври, 2001. 636 с.
8. Прозорова Н.И. Понятие театральности проблемы типологии европейской драмы XX века. *Сравнительное литературоведение: теоретический и исторический аспекты*. Москва, 2003. С. 93 – 98.
9. Розаков В.Х. Театр спонтанности и парадокса. Волгоград, 2004. 123 с.
10. Стайн Джон Луїс. Сучасна драматургія в теорії та театральній практиці. Кн. 1. Реалізм і натуралізм. Львів: Львів. нац. ун-т, 2003. 225 с.
11. Стайн Джон Луїс. Сучасна драматургія в теорії та театральній практиці. Кн. 2. Символізм, сюрреалізм і абсурд. Львів: Львів. нац. ун-т, 2003. – 250 с.
12. Стайн Джон Луїс. Сучасна драматургія в теорії та театральній практиці. Кн. 3. Експресіонізм та епічний театр. Львів: Львів. нац. ун-т, 2003. – 234 с.

5.2. Допоміжна

1. Гиршман М. М. Автор – род – жанр – стиль: их отношения и взаимосвязь в индивидуально-авторскую эпоху. *Литературоведческий сборник*. 2005. Вып. 21/22. С. 6–24.
2. Черемисина В.В. Драматургия обрядового фольклора. *Филологические студии*. 2004. Вып.1. С.79 – 84.
3. Прозорова Н.И. Понятие театральности проблемы типологии европейской драмы XX века. *Сравнительное литературоведение: теоретический и исторический аспекты*. 2003. С.93 – 98.
4. Букетова И. Поэтика жанра трагикомедии. *Проблемы культуры и искусства в мировоззрении современной молодежи*. Саратов, 2002. С.22 – 26.
5. Иванюк Б.И. Теоретическая история жанра (проблема понятий). *Питання літературознавства : науковий збірник*. 2007. Вип. 73. С. 17–21.
6. Копистянська Н.Х. Жанр, жанрова система у просторі літературознавства : [монографія]. Львів : ПАІС, 2005. 368 с.
7. Кульбаева Н. К проблеме взаимоотношений драматургии, телевидения и зрителя. *Финно-угроведение*. – Йошкар, 2003. № 2. С.19 – 30.

8. Малютіна Н. Українська драматургія кінця XIX – початку XX століття: аспекти родо-жанрової динаміки. Одеса : Астропринт, 2006. 352 с.
9. Нікоряк Н.В. Автентичність кіносценарію як сучасного літературного тексту : монографія Чернівці : Місто , 2011. 240 с.
10. Пешорда Д. Жанрові модифікації сучасного історичного роману / Дамір Пешорда. – Львів : Львівський національний університет імені Івана Франка, 2001. – 174 с.
11. Теорія літератури, компаративістика, україністика: Збірник наук. праць з нагоди 70-річчя проф. Р.Т.Гром'яка. – Тернопіль: Підручники і посібники, 2007.
12. Вайно М. Є. Сценарна майстерність: написання п'єси, написання кіносценарію : навч. посіб. Кн. 1. / М. Є. Вайно. — Івано-Франківськ : Місто НВ, 2015. — 232 с.
13. Катышева Дж. Вопросы теории драмы / Дж. Катышева. — СПб. : СПбГУП, 2001. — 208 с. 8. Робертс Е. Б. Телевизионна.

6. Інформаційні ресурси

1. <http://litakcent.com/>
2. <http://www.ukrlit.vn.ua/info/criticism.html>
3. <http://www.ex.ua/13049245>
4. http://philology.chnu.edu.ua/structure_zarlit.html
5. <http://www.ilnan.gov.ua/teor.htm>
6. <http://www.ilnan.gov.ua/conference.htm>
7. <http://dspace.nbuv.gov.ua/xmlui/bitstream/handle/123456789/11163/05-Balakyan.pdf?sequence=1>
8. <http://1576.ua/books/3171>
9. http://www.irbis-nbuv.gov.ua/cgi-bin/irbis_nbuv/cgiirbis_64.exe?I21DBN=LINK&P21DBN=UJRN&Z21ID=&S21REF=10&S21CNR=20&S21STN=1&S21FMT=ASP_meta&C21COM=S&2_S21P03=FILA=&2_S21STR=Nznuoaf_2010_15_10
10. <https://scholar.google.com.ua/schhp?hl=ru&authuser=2>
11. <https://www.researchgate.net/>
12. <http://www.osvita.com.ua/ua/universities/?directions=30&desc=1>
13. <http://cyberleninka.ru/?gclid=CJic6vusxswCFVRSgwodB7EPqw>
14. <http://www.parta.com.ua/university/philology/>